

Olje- og energidepartementet
v/ Kjell Grotmol
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Oslo, februar 2019

KONSESJONSKRAFT – ALMINNELIG ELEKTRISITETSFORSYNING OG KRAFTKREVENDE INDUSTRI – ELFORBRUK I STORE DATASENTRER

1. Innledning

Det vises til brev 31. januar 2018 til Olje- og energidepartementet (OED) fra Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (LVK). I brevet bes det om en avklaring av om elforbruk i store datasentre skal regnes med i beregningen av kommunens behov til den alminnelig elektrisitetsforsyning i forbindelse med uttak av konsesjonskraft.

OED besvarte brevet 29. mai 2018 og konkluderte da med at «*elforbruk i datasentre bør inngå som en del av alminnelig forsyning*». Konklusjonen er basert på hvilken næringskode store datasentre er klassifisert under i SSBs klassifiseringssystem for næringsgrupper (SN2007).

Samarbeidende Kraftfylke (Kraftfylka) er uenig med OEDs vurdering i denne saken og viser til at klassifiseringen etter SN2007 ikke alene kan være avgjørende for om elforbruket fra store datasentre skal inngå i alminnelig forsyning. I konsesjonskraftsammenheng må skillet mellom alminnelig forsyning og kraftkrevende industri bero på en konkret vurdering av om virksomheten er kraftintensiv, dvs. om virksomheten har et høyt forbruk av elektrisk kraft og om kostnadene til elektrisk kraft utgjør en vesentlig del av de totale produksjonskostnadene.¹

Kraftfylka ber derfor OED kartlegge kraftforbruket og/eller kraftintensiteten til store datasentre før departementet tar stilling til om elforbruket skal inkluderes i forbruket til alminnelig forsyning eller ikke. Deretter bør det utarbeides en forskrift eller retningslinjer for hvordan skillet mellom alminnelig forsyning og kraftkrevende industri skal praktiseres.

1. Gjeldende regelverk om fordeling av konsesjonskraft mellom kommuner og fylkeskommuner

Både kommuner og fylkeskommuner som blir berørt av vannkraftutbygginger har en lovfestet rett til konsesjonskraft, jf. vannfallrettighetsloven § 19 og vassdragsreguleringsloven § 22. Det følger av

---

¹ NOU 1998: 11 side 254.

lovbestemmelsene at avståelse og fordeling av konsesjonskraft skal avgjøres av departementet med «*grunnlag i kommunens behov til den alminnelige elektrisitetsforsyning*».²

I forarbeidene fremgår det at kommunens uttaksrett er prioritert opp til hele det tildelte kraftvolum, men likevel ikke ut over behovet til den alminnelige elektrisitetsforsyning innen kommunen.³ Behovet for kraft til kraftintensiv industri og treforedling regnes ikke med ved beregning av kommunens behov.⁴

Eventuell overskytende kraft kan tas ut av fylkeskommunen. Kommunen kan øke sitt konsesjonskraftuttak på bekostning av fylkeskommunens uttak, dersom kommunens behov til det alminnelige elektrisitetsforbruket i kommunen øker.⁵ I dag tar fylkeskommunene ut konsesjonskraft fra 47 av 254 konsesjonskraftberettigede kommuner, totalt 3,3 TWh per år. Dette tilsvarer om lag en tredjedel av tildelt konsesjonskraftvolum. Det resterende volumet, ca. 5,6 GWh per år disponeres av primærkommunene.

2. Forbruk i større datasentre

Datasentre er en relativt ny industri som har fått stor utbredelse internasjonalt i takt med økende behov for å lagre store mengder data. I februar 2018 fremla regjeringen en strategi for å bli «*et av verdens mest attraktive land for datasentre og databasert næringsliv*».⁶

Datasentre krever elektrisitet til drift og kjøling av servere, og kostnadene til elektrisitet utgjør en vesentlig del av datasentrenes kostnader.⁷ I Meld. St. 25 *Kraft til endring – energipolitikken frem mot 2030* fremgår at de største anleggene har effektbehov på flere hundre megawatt og forbruk av elektrisitet på flere TWh.⁸ Vi har foreløpig ingen slike datasentre i Norge, mens det i Sverige, Danmark og Finland er etablert datasentre som kan tenkes å komme opp i en slik størrelse.⁹ Det største datasenteret som er etablert i Norge har et årlig et kraftbehov på om lag 350 GWh og i juni 2018 ble det klart at Microsoft skal etablere to nye datasentre i Norge, nærmere bestemt i Stavanger-regionen og i Oslo.¹⁰

Kraftforbruket i store datasentre kan sammenlignes med kraftforbruk i de næringer som i dag regnes som kraftintensiv industri. Likevel har OED konkludert med at kraftforbruket skal inngå i kommunens behov til den alminnelige forsyning, med henvisning til at det har vært NVEs praksis å legge til grunn SSBs klassifiseringssystemer (SN2007).

Verken i forarbeidene eller i NVEs retningslinjer er begrepene kraftintensiv industri og treforedling utdypet nærmere. Spørsmålet har heller ikke vært behandlet av domstolene. Bruken av SN2007 til å skille mellom kraftkrevende industri og alminnelig forsyning har vært egnet så lenge kraftintensiv industri har vært begrenset til de tradisjonelle industriformene. Imidlertid er klassifiseringssystemet

---

² Myndigheten er delegert til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), jf. forskrift 19. januar 2018 nr. 71.

³ Ot.prp. nr. 43 (1989-90) side 77.

⁴ Ot.prp. nr. 43 (1989-90) side 78.

⁵ Ot.prp. nr. 43 (1989-90) side 77.

⁶ Se pressemelding 22. februar 2018, samt Nærings- og fiskeridepartementets strategi om Norge som datasenternasjon.

⁷ Meld. St. 20 (2015-2016) side 76-77.

⁸ Meld. St. 25 (2015-2016) side 76.

⁹ Nærings- og fiskeridepartementet, *Norge som datasenternasjon* (2018) side 14.

¹⁰ Pressemelding 20. mars 2018, Mo industripark (<http://www.mip.no/2018/internasional-gigant-etablerer-norges-storste-datasenter-i-mo-industripark/>) samt pressemelding 20. juni 2018, Nærings- og fiskeridepartementet (<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/microsoft-bygger-datasentre-i-norge/id2604941/>).

mindre egnet for å vurdere hvorvidt nye former for industri, eksempelvis store datasentre, bør regnes som kraftintensive.

I forbindelse med innføring av redusert el-avgift for store datasentre, uttalte departementet at det ikke var mulig å avgrense store datasentre etter næringskode.¹¹ Det ble vist til at datasenter ikke er et entydig virksomhetsbegrep og at avgrensning bare etter virksomhetsbeskrivelsen derfor ville være vanskelig å praktisere. Finansdepartementet konkluderte dermed med at «*unntaket bør avgrenses etter både virksomhetsbeskrivelse og kraftuttaket*».¹²

Også i konsesjonskraftsammenheng bør det vurderes konkret om store datasentre bør regnes som kraftintensiv industri eller alminnelig forsyning. Kategoriseringen kan følge samme metodikk som SSB brukte i 2010 for å vurdere om dagjeldende avgrensning av kraftkrevende industri var riktig.¹³ Denne metoden kan brukes både på bedriftsnivå eller på grupperinger av likeartede virksomheter, ettersom gjeldende næringskode for store datasentre er for vidtgående. Alternativt kan Statnetts definisjoner av kraftkrevende industri (effektuttak større enn 15 MW i mer enn 7000 timer i året) og/eller stort forbruk (effektuttak større en 15 MW i mer enn 5000 timer i året) være mulige avgrensingsmetoder.¹⁴

3. Unntaket for kraftintensiv industri

LVK har reist spørsmålet om unntaket for kraftintensiv industri og treforedling har en begrunnet berettigelse i dag. Unntaket har betydning for fordeling av konsesjonskraft mellom kommuner og fylkeskommuner i de distrikter hvor kraftintensiv industri og treforedling er etablert. Dette gjelder i all hovedsak 9 kommuner som til sammen vil øke sitt konsesjonskraftuttak med 589,1 GWh/år dersom unntaket faller bort. En slik konsentrering av konsesjonskraften til enkelte kommuner er neppe i tråd med lovens formål.

Retten til konsesjonskraft har siden innføringen i 1911 hatt til hensikt å sikre utbyggingskommunens innbyggere «*elektrisk kraft til smaaindustri, gaardsdrift, belysning m.v.*»¹⁵ Selv om regelverket opprinnelig var tilpasset et samfunn der kommunen selv forestod kraftforsyningen til sine innbyggere, var formålet førende for at kommunens konsesjonskraftvolum skulle være begrenset til alminnelig forsyning også etter det ble mulig for kommunene å videreselge kraften med gevinst.¹⁶ Gjennom denne begrensningen er fylkeskommunene sikret en andel av konsesjonskraften, noe som medfører at en andel av verdiskapningen som utbyggingen medfører også kommer den berørte regionen til gode.

Videre er avgrensningen mot kraftforedlende industri ikke alene begrunnet i at disse frem til 2011 fikk tilgang på rimelig kraft på stortingsbestemte vilkår, slik LVK synes å hevde i sitt brev 31. januar 2018. Kraftbehovet innenfor den kraftintensive industrien og treforedlingsindustrien har alltid vært unntatt kommunens (dvs. det kommunale e-verkets) oppdekningsplikt og således ikke en del av kommunens behov til den alminnelige elektrisitetsforsyningen. Industrien måtte også tidligere sikre tilstrekkelig krafttilgang på egen hånd, og krafttilgangen ble i all hovedsak dekket gjennom langsiktige kontrakter med Statkraft eller andre kraftleverandører og egenprodusert kraft.¹⁷

---

¹¹ Prop. 1 LS (2015-2016), *Skatter, avgifter og toll 2016*, pkt. 9.6.

¹² Prop. 1. LS (2015-2016), *Skatter, avgifter og toll 2016*, pkt. 9.6.

¹³ SSBs notat 3/2010, Hofstad, Magne *Kraftkrevende industri, avgrensning av begrepet* (2010).

¹⁴ Jf. NVEs rapport nr. 103/2018, Status og prognoser for kraftsystemet 2018 pkt. 8.2.

¹⁵ Ot.prp. nr. 2 (1909-10) side 33.

¹⁶ Falkanger, *Vassdrags- og energirett* (2002), side 355.

¹⁷ NOU 1998: 11 side 255.

På denne bakgrunn mener Kraftfylka at det ikke er noen grunn til å revurdere dagens unntaksregler for kraftforedlende industri.

Vi kan gjerne stille i departementet for videre utdyping.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "Niklas K. Tessem". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

Niklas Kalvø Tessem
Daglig leder Kraftfylka